

Obsah

Část 1

O terorismu

1

podplukovník Ing. Marián Brzybohatý (Policejní akademie České republiky)

1.0 Úvod	2
1.1 Typy terorismu	6
1.2 Aktuální vývojové trendy terorismu	8
1.2.1 Superterorismus	9
1.2.2 Nekonvenční terorismus	11
1.2.2.1 Informační terorismus	12
1.2.2.2 Psychologický terorismus	18
1.3 Možnosti terorismu v České republice	23

Část 2

Chemické, biologické a jaderné zbraně

31

Ing. Miroslav Kroupa (generální ředitelství Hasičského záchranného sboru)

2.1 Chemický terorismus	32
2.1.1 Tabun, sarin, soman, látka VX	32
2.1.2 Fosgen	33
2.1.3 Kyanovodík	34
2.1.4 Yperit	34
2.1.5 Látka CS	35
2.1.6 Látka BZ	36
2.1.7 Chlór	36
2.1.8 Čpavek	37

2.2 Biologický terorismus	37
2.2.1 Bakterie	38
2.2.2 Rickettsie	38
2.2.3 Viry	38
2.2.4 Plísňe	39
2.2.5 Toxiny	39
2.2.6 Geneticky modifikované organismy	39
2.2.7 Antrax	39
2.2.8 Právě neštovice	40
2.2.9 Mor	41
2.2.10 Botulotoxin	41
2.2.11 Tularemie	42
2.2.12 Virové hemoragické horečky	42
2.2.13 Ricin	43
2.3 Jaderný terorismus	43
2.3.1 Tlaková vlna	45
2.3.2 Světelné a tepelné záření	45
2.3.3 Pronikavá radiace	46
2.3.4 Radioaktivní zamoření	47
2.3.5 Elektromagnetický impuls	47
2.3.6 Nemoc z ozáření	48
2.4 Některá důležitá sdělení	48

Část 3

Terorismus a počítače

53

Ing. Miroslav Hos (Vojenská akademie Brno)

3.1 Na úvod	54
3.2 Analýza rizik	54
3.3 Bezpečnostní politika	59
3.4 Konkrétní bezpečnostní opatření	61
3.5 Fyzická bezpečnost	61
3.6 Personální bezpečnost	62
3.7 Administrativní bezpečnost	64
3.8 Problematika počítačových virů	65
3.8.1 Zdroj viru	66

3.8.2 Kanál šíření	66
3.8.3 Prostředí	67
3.8.4 Skener	69
3.8.5 Rezidentní skenery	69
3.8.6 Nerezidentní skenery	70
3.8.7 Metody obecné detekce virů	70
3.8.8 Kontrola integrity (CRC)	70
3.8.9 Heuristická analýza	71
3.8.10 Monitorovací programy	71
3.8.11 Speciální metody detekce virů	72
3.8.12 Odstranění viru na základě jeho znalosti	72
3.8.13 Odstranění viru na základě informací, uložených před infekcí	73
3.8.14 Odstranění viru pomocí heuristické analýzy	73
3.9 Instalace antivirových prostředků	73
3.9.1 Varianta č. 1: Samostatné osobní počítače (PC)	74
3.9.1.1 Počítače s procesorem Pentium II a Pentium III	74
3.9.1.2 Počítače s procesorem Pentium I, 486, 386, 286	74
3.9.1.3 Osobní organizéry, PalmPilot, HandHeld, PalmPC	74
3.9.1.4 Aktuálnost *.dat souborů (souborů, jejichž jména mají příponu „.dat“)	74
3.9.2 Varianta č. 2 – samostatné PC připojené do Internetu modemem	75
3.9.3 Varianta č. 3 – síť LAN (ochrana pracovních stanic)	75
3.9.3.1 Počítače s procesorem Pentium II a Pentium III	75
3.9.3.2 Počítače s procesorem Pentium I, 486, 386, 286	75
3.9.3.3 Ochrana serverů	75
3.9.3.4 Aktuálnost *.dat souborů	76
3.9.3.5 Hlášení správci	76
3.9.4 Varianta č. 4 – síť WAN s připojením na Internet a e-mail (elektronickou poštu)	76
3.9.4.1 Kontrola na poštovních serverech	76
3.9.4.2 Ochrana před nebezpečným kódem HTML stránek	76
3.9.4.3 Aktuálnost *.dat souborů	77
3.9.4.4 Hlášení správci	77

3.9.4.5 Příklad konfigurace MS Office 97 a 2000 – snaha o zamezení činnosti makrovirů	77
3.9.4.6 Další příklad – tentokrát Windows Skripty	78
3.10 Nejlepší prevence	78
3.11 Nejnovější (neboli aktuální) informace	79
3.12 Počítačový virus v osobním počítači – jaký je další postup?	81
3.12.1 Varianty rozpoznání viru v osobním počítači	81
3.12.2 Co dělat?	81
3.12.3 Je v osobním počítači opravdu virus?	81
3.12.4 Aktualizace antivirového programu	82
3.12.5 Přítomnost viru v osobním počítači potvrzena	82
3.12.6 Způsoby odstraňování viru	83
3.12.7 Rezidentní viry	84
3.12.8 Bootviry	84
3.12.9 Souborové viry	84
3.12.10 Makroviry	85
3.12.11 Windows Scripting Host (WSH)	89
3.12.12 Co není počítačový virus?	90
3.12.13 Charakteristické znaky	91
3.12.14 Samostatný osobní počítač s jedním či několika málo uživateli	92
3.12.15 Počítačové sítě a internet	93
3.12.16 Způsob zacházení s e-mailovou schránkou	94
3.12.17 Java, ActiveX, VBscript, cookie a JavaScript	95
3.12.18 Ostatní opatření	97
3.13 Závěr	98

Část 4

Terorismus a psychická krize (možnosti sebeobran)

101

Dr. Barbora Janečková (psycholog a psychoterapeut)

4.1 Psychická krize	101
4.1.1 Pojem krize	101
4.1.2 Teorie psychické krize	104
4.1.3 Faktory napomáhající vzniku psychické krize	107

4.1.4	Typy krizí	108
4.1.5	Průběh psychické krize	110
4.2	Chování člověka v krizi	111
4.2.1	Krizový stav	111
4.2.2	Akutní reakce na krizový stav	113
4.2.3	Reakce typu A	113
4.2.4	Reakce typu B	113
4.2.5	Posttraumatická reakce	114
4.2.6	Odložená posttraumatická reakce	114
4.3	Možnosti pomoci v krizi	115
4.3.1	Svépomoc	115
4.3.2	Některé možnosti svépomoci	116
4.3.2.1	Dýchání	116
4.3.2.2	Nácvik ovládnání dechu	116
4.3.2.3	Relaxace	117
4.3.2.4	Základy autogenního tréninku	118
4.3.2.5	Příjemné představy	120
4.3.2.6	Barvy a vzory	120
4.3.2.7	Lidé	121
4.3.2.8	Jídlo	121
4.3.2.9	Zbavení se strachu	121
4.3.3	Odborná pomoc v krizi	123
4.3.3.1	Krizová intervence	123
4.3.3.2	Krátkodobá psychoterapie	124
4.3.3.3	Střednědobá a dlouhodobá psychoterapie	125
4.3.3.4	Telefonická krizová intervence	125
4.4	Kontakty	125

Část 5

První pomoc v krizové situaci

127

MUDr. Jaromír Cheníček (primář anesteziologicko-resuscitačního oddělení nemocnice v Táboře)

5.1	Krvácení	128
5.1.1	Rozdělení	128
5.1.2	Ošetření	128

5.1.3 Tlakové body	128
5.2 Krvácení z dutin	129
5.3 Křížení oběhu a dýchání – Kardiopulmonální resuscitace (KPR)	129
5.3.1 Definice	129
5.3.2 Cíl KPR	129
5.3.3 Nejčastější příčiny náhlé zástavy oběhu (NZO)	129
5.3.4 Rozpoznání(diagnóza) zástavy oběhu	130
5.3.5 Algoritmus základní neodkladné resuscitace	130
5.3.6 Praktický postup laické neodkladné resuscitace	131
5.3.7 Hlavní chyby při provádění křížení oběhu a dýchání	131
5.3.8 Ukončení křížení oběhu a dýchání	131
5.4 „A“ – uvolnění dýchacích cest (Airway Control)	131
5.4.1 Dušení	131
5.4.2 Příčiny	132
5.4.3 Příznaky	132
5.4.4 Metody	132
5.4.5 Stabilizovaná poloha	133
5.5 „B“ – umělé dýchání (Breathing Support)	134
5.5.1 Metoda	134
5.5.2 Technika	134
5.5.3 Provedení	134
5.6 „C“ – nepřímá srdeční masáž (Cardiac Support)	135
5.6.1 Křížení oběhu a dýchání jedním zachráncem	137
5.6.2 Křížení oběhu a dýchání dvěma zachránci	138
5.7 Poruchy vědomí	139
5.7.1 Definice	139
5.7.2 Dělení poruch vědomí	139
5.7.3 Hodnocení hloubky bezvědomí	139
5.7.4 Příčiny a stavy vyvolávající poruchy vědomí	140
5.7.5 První pomoc, přístup a opatření před příjezdem odborné pomoci	140
5.8 Jak na to?	143
5.8.1 Nehody	143
5.8.2 Priority při ošetřování raněných	143
5.8.3 Jak se pozná zlomenina?	143
5.8.4 Ošetření zraněné páteře	144

5.8.5 Protišoková opatření	144
5.9 První pomoc a krizový management	144
5.9.1 Charakteristika	144
5.9.2 Základní pojmy	145
5.9.2.1 Kritický stav	145
5.9.2.2 Neodkladná péče	145
5.9.2.3 Záchraný řetěz	145
5.9.2.4 Mimořádná událost	146
5.9.2.5 Živelní pohroma	146
5.9.2.6 Havárie	146
5.9.2.7 Katastrofa	146
5.10 Neodkladná péče	147
5.10.1 Pyramida života	147
5.10.2 O základních životních funkcích	148
5.11 Stav pacienta, zhodnocení, prognóza	149
5.11.1 Kategorizace klinického stavu	149
5.11.1.1 Stabilní, stabilizovaný stav	149
5.11.1.2 Nestabilní (instabilní) stav	149
5.11.1.3 Závažný stav	149
5.11.1.4 Kritický stav	150
5.11.1.5 Stav bezprostředně ohrožující život	150
5.12 Škály a skóre	150
5.12.1 Příklady skórovacích schémat	151
5.12.1.1 NACA (National Advisory Committee on Aeronautics) skóre	151
5.12.1.2 Glasgow coma scale (GCS)	152
5.12.1.3 Trauma skóre	153
5.13 Prognóza	154
5.13.1 Prognostická pásma	154
5.13.1.1 Příznivá prognóza	154
5.13.1.2 Nejistá prognóza	154
5.13.1.3 Nepříznivá prognóza	154
5.13.1.4 Vysoce nepříznivá prognóza	154
5.13.1.5 Beznadějná prognóza	154
5.13.2 Závěr	154

Dušan Slávik (*generální ředitelství Hasičského záchranného sboru*)

6.1 Panika a strach ovlivňují naše chování	158
6.2 Obecné zásady chování při vzniku mimořádných událostí	159
6.3 Obdržíme-li podezřelou poštovní zásilku (dopis, balíček a podobně)	159
6.4 Anonymní oznámení o uložení bomby, třaskaviny, použití nebezpečné látky a podobně	160
6.5 Teroristický útok na chemický závod nebo sklad chemikálií s následným únikem nebezpečných látek	161
6.6 Nařízená evakuace	161
6.7 Opuštění bytu v případě nařízené evakuace	161
6.8 Evakuační zavazadlo	168
6.9 Prostředky improvizované ochrany dýchacích cest a povrchu těla v radioaktivně, chemicky a biologicky zamořeném prostředí	162
6.10 Havárie v jaderném energetickém zařízení nebo jiná havárie s únikem radioaktivních látek do životního prostředí	164
6.11 Přívalová vlna v případě náhlého protržení tělesa vodní nádrže nebo v důsledku přívalových dešťů	164
6.12 Povodně	165
6.13 Ochrana před lavinami	166
6.14 Ochrana před vichřicí a orkánem	166
6.15 Varování obyvatelstva	166
6.16 Varovný signál „Všeobecná výstraha“	167
6.17 Signál „Požární poplach“	167
6.18 Co dělat, když zazní siréna s varovným signálem „Všeobecná výstraha“	168
6.19 Důležitá telefonní čísla tísňového volání	168
6.20 Kde můžeme získat potřebné informace	169
6.21 Integrovaný záchranný systém	169
6.22 Zapojení občanů do záchranných a likvidačních prací	171
6.23 Přehled právních norem řešících ochranu obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí	173
6.24 Slovníček pojmů	174

6.25 Literatura	175
-----------------------	-----

Dodatek A

Dušan Slávik

Okresní centra Hasičského záchranného sboru.....	177
--	-----

Dodatek B

Dr. Barbora Janečková

Centra profesionální psychologické pomoci	187
---	-----

Dodatek C

Ing. Miroslav Kroupa

Možnosti ochrany před teroristickým útokem (ochranné prostředky).....	195
--	-----